

30. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2023. GODINE

7. RAZRED ISTRAŽIVAČKI RAD RADNI MATERIJAL

Prilog 1.

Stope nezaposlenosti važan su makroekonomski pokazatelj za opisivanje stanja ekonomije. Podatci o nezaposlenosti uglavnom se iznose za cjelokupno stanovništvo, ali vrijedi proučiti i neke drugačije pristupe. Na primjer, može se uspoređivati nezaposlenost različitih dobnih skupina među radno sposobnim stanovništvom. Stope nezaposlenosti mladih mogu biti značajno različite od ukupne stope nezaposlenosti ili nezaposlenosti nekih starijih dobnih skupina, zbog različitih razloga.

Podatci za Europsku uniju pokazuju kako su stope nezaposlenosti mladih u gotovo svakoj državi daleko veće od onih za ukupno stanovništvo. U Italiji je ta razlika najveća – stopa nezaposlenosti mladih je čak 28,4 postotna boda veća od ukupne stope nezaposlenosti. Slične podatke imaju i Grčka, Španjolska te Hrvatska.

Prema Eurostatu, nezaposlene osobe definirane su kao osobe koje su bez posla u referentnom tjednu, trenutno su na raspolaganju za rad i aktivno traže posao u posljednja četiri tjedna ili su ga već pronašli, ali počinju raditi tek unutar sljedeća tri mjeseca.

Tijekom ekonomske krize, krajem 2000-tih godina, stope nezaposlenosti mladih bile su najviše. Od tad su uglavnom u opadanju.

Posljedice za mlade su rizik od siromaštva i socijalne isključenosti, a za države iseljavanje i *odljev mozgova*. Stoga, Europska unija i brojne članice ulažu napore u veće zapošljavanje mladih. Doneseni su različiti dokumenti koji bi to trebali poticati. Jedan od njih je *Garancija za mlade*.

Izvor: Oesingmann, K., 2017: Nezaposlenost mladih u Europi, *ifo DICE Report* 15 (1) 52-55.

Prilog 2.

Garanciju za mlade provode sve države članice Europske unije, svaka na svoj način i prema potrebama mladih svake države članice.

Garancija za mlade predstavlja zajednički trud EU da aktivira velik potencijal koji imaju mladi na tržištu rada tako da im pomogne steći vještine potrebne poslodavcima na tržištu rada i potakne zapošljavanje mladih, posebno stjecanjem prvog radnog iskustva.

Republika Hrvatska provodi Garanciju za mlade od 2014. godine, provodeći niz reformi i mjera koje olakšavaju mladima povratak u obrazovanje ili pronalazak posla.

Navedene reforme i mjere provode se međuresorno, odnosno svaka institucija u Republici Hrvatskoj koja provodi određene mjere za mlade daje svoj doprinos u olakšavanju puta od obrazovanja na tržište rada. Ujedno, sve te institucije sudjeluju u radu Savjeta za mlade Vlade Republike Hrvatske te Savjeta za provedbu Plana implementacije Garancije za mlade, čijim radom koordinira Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Na ovim se savjetima, uz prisutnost samih predstavnika mladih, raspravlja o unapređenju politika za mlade.

Izvor: Garancija za mlade, 2020: *Što je GZM i kako se uključiti*, <https://gzm.hr/> (1. 3. 2023.)

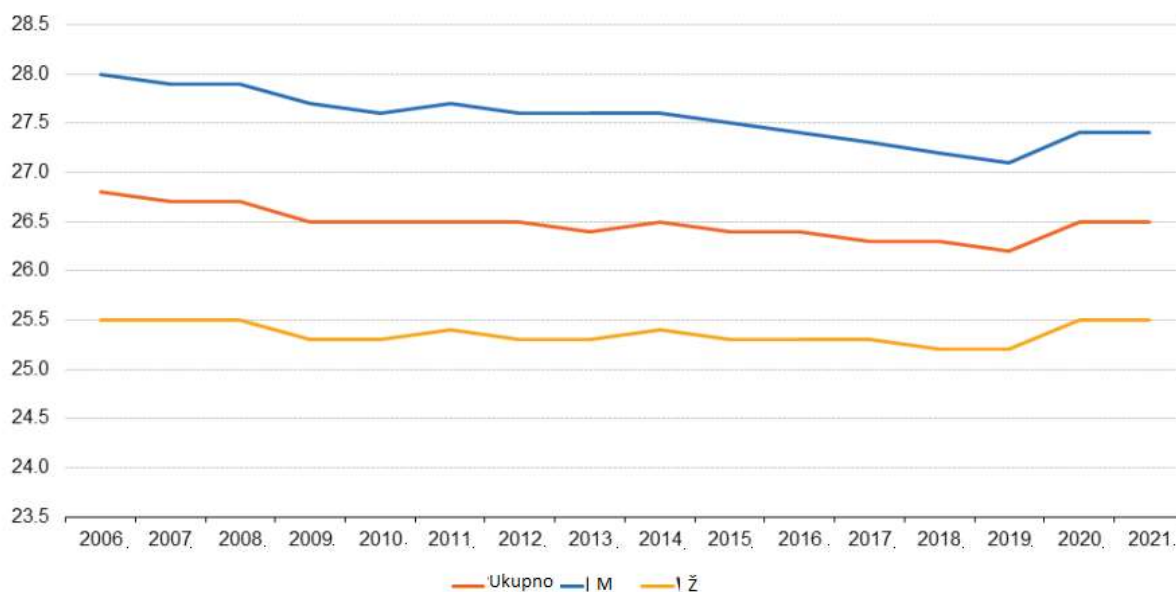
Prilog 3.

Tab. 1. Udio nezaposlenih mladih u državama Europske unije 2021. godine

Država	Udio nezaposlenih (%)
Austrija	8,9
Belgija	12,2
Bugarska	10,4
Cipar	14,2
Češka	5,2
Danska	9,4
Estonija	10,9
Finska	13,2
Francuska	14,6
Grčka	28,4
Hrvatska	16,6
Irska	11,2
Italija	22,3
Latvija	11,2
Litva	10,0
Luksemburg	9,9
Mađarska	8,2
Malta	6,3
Nizozemska	7,3
Njemačka	5,9
Poljska	7,2
Portugal	15,9
Rumunjska	13,1
Slovačka	12,9
Slovenija	9,6
Španjolska	27,0
Švedska	17,5

Izvor: Youth Database, Eurostat, 2023, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database> (1. 3. 2023.)

Prilog 4.

eurostat

Sl. 1. Prosječna dob napuštanja roditeljskog kućanstva u Europskoj uniji 2006. – 2021. godine

Izvor: Youth Database, Eurostat, 2023, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/youth/data/database> (1. 3. 2023.)

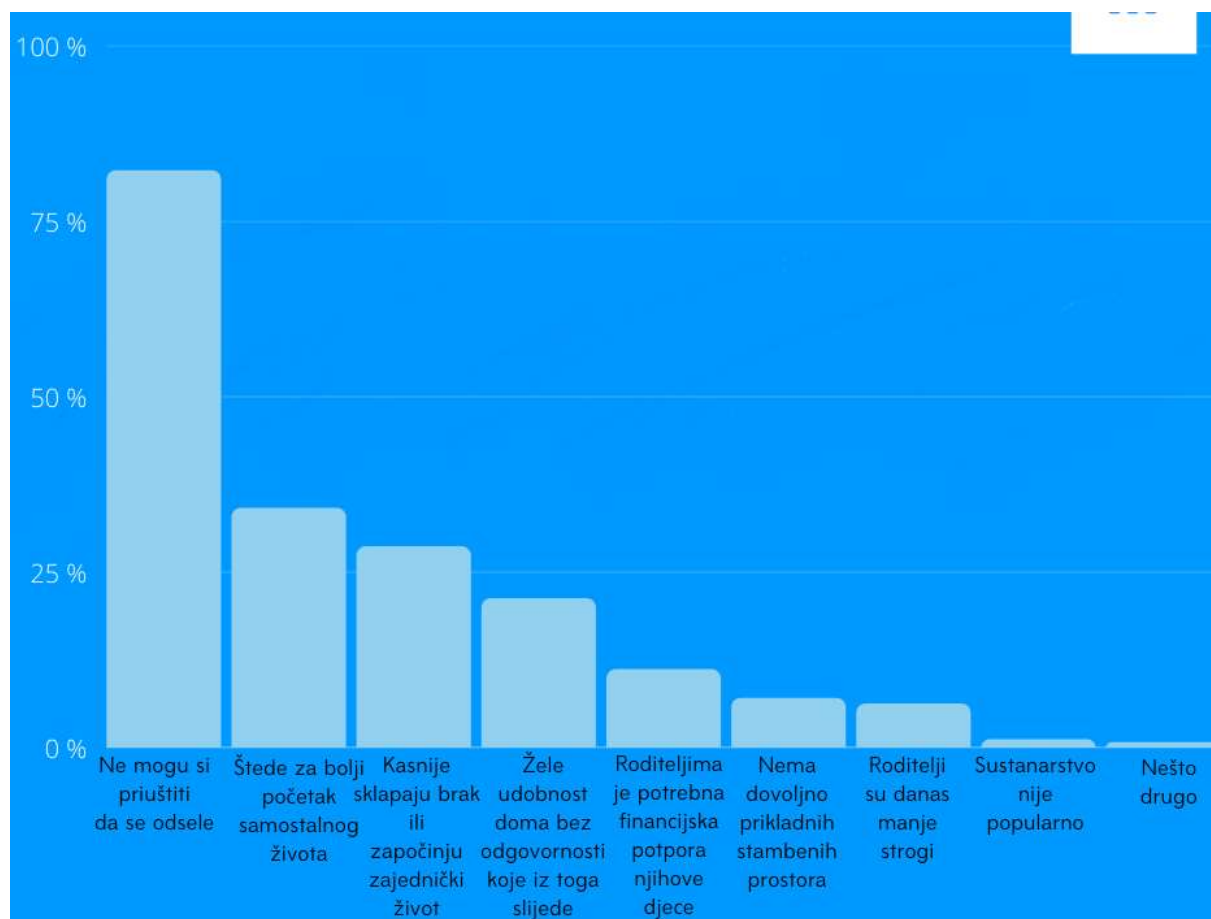
Prilog 5.

Istraživanja pokazuju da postoji nekoliko čimbenika koji utječu na vrijeme odlaska mladih iz roditeljskog doma. Radi se o individualnim obilježjima te socio-kulturološkom okruženju, a značajnu ulogu ima i povijesni kontekst određene zemlje. U istraživanju o razlozima ostanka mladih u roditeljskom kućanstvu većina je mladih navela da si ne može priuštiti selidbu dok su ostali razlozi značajno manje zastupljeni. Što se tiče ostalih razloga, mladi su najčešće navodili štednju za bolji početak samostalnog života ili pak kasnije zasnivanje braka/partnerstva. Također, posebno je zanimljiv rezultat koji pokazuje da mladi biraju ostanak u kući svojih roditelja jer žele udobnost vlastitog doma u kojemu nemaju nikakvu odgovornost.

Dakle, razlozi ostanka u „roditeljskom gnijezdu“ su većinom ekonomske prirode, ali nikako ne jedini. Unazad nekoliko godina u Hrvatskoj (kao i na razini EU) zabilježen je snažan rast cijena nekretnina i svakodnevnih troškova života. Istovremeno, rast plaća nije sukladan rastu troškova stanovanja. Upravo je zato mladima otežan pristup stanovanju, odnosno stambenom osamostaljivanju. Bitno je istaknuti i da mladi sve kasnije napuštaju dom zbog promjene prioriteta u životu. Kasnije se odlučuju na ulazak u vezu/brak, duže ostaju u sustavu obrazovanja, usmjereni su na razvoj karijere, a i više vole udobnost (roditeljskog) doma. Sve to dovodi do toga da mladi radije biraju ostanak u kući svojih roditelja, a pitanje osamostaljivanja pa i zasnivanja obitelji sve se više odgađa za neku kasniju životnu dob. To se

odražava i na demografsku sliku u državi. Odnosno rezultira sve manjim udjelom mladog stanovništva što je potvrdio najnoviji popis stanovništva.

Izvor: Pavković, D., 2022: Zašto mladi u Hrvatskoj tako kasno napuštaju dom svojih roditelja?, <https://mimladi.hr/2022/04/26/zasto-mladi-u-hrvatskoj-tako-kasno-napustaju-dom-svojih-roditelja/> (1. 3. 2023.)

Sl. 2. Razlozi ostanka mladih u Hrvatskoj u roditeljskom kućanstvu

Izvor: Pavković, D., 2022: Zašto mladi u Hrvatskoj tako kasno napuštaju dom svojih roditelja?, <https://mimladi.hr/2022/04/26/zasto-mladi-u-hrvatskoj-tako-kasno-napustaju-dom-svojih-roditelja/> (1. 3. 2023.)

Prilog 6.

Primjeri pravilnog citiranja literature i izvora

LITERATURA/IZVOR	REFERENCA U POPISU LITERATURE
Knjiga	Attenborough, D., 2020: <i>Život na našem planetu</i> , Školska knjiga, Zagreb.
Članak u časopisu	Lončar, J., 2019: Globalizacija i/ili održivi razvoj?, <i>Geografski horizont</i> 65 (2) 7-16.
Članak na internetskoj stranici	Čagalj, M. S., 2021: Kartografsko prikazivanje migrantske krize u Hrvatskoj, https://geografija.hr/clanci/kartografsko-prikazivanje-migrantske-krize-u-hrvatskoj/ (1. 3. 2023.)
Web stranica	Hrvatsko geografsko društvo, 2022: <i>Noć geografije</i> , http://hagede.hr/2022/02/07/noc-geografije-1-travnja-2021/ (26. 3. 2022.)
Publikacija na internetu	<i>Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje</i> . Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. (26. 3. 2022.)